

۴ عنوان

۵ هدف از این تمرین آشنایی با سربارگذاری عملگرها و استفاده از این قابلیت در محاسبات ماتریسی است. همانطور که
۶ اطلاع دارید، ماتریس، آرایشی منظم از عناصر حقیقی است که در تعدادی سطر کنار هم قرار گرفته‌اند. هریک از این عناصر
۷ واحد، درایه نام دارد. در این تمرین برای یک ماتریس و سطرهاى آن، مجموعه‌ای از فرایندهای ریاضی را تعریف کرده و
۸ اپراتورهای متناظر با هر یک را سربارگذاری می‌کنیم. برای رسیدگی به خطاهای احتمالی نیز، از استثناها استفاده خواهیم
۹ کرد و این مسأله را در تمرین‌های آتی نیز رعایت می‌کنیم. توجه کنید که در این تمرین نیازی به نوشتن تابع main نیست و
۱۰ فایل‌های شما با استفاده از تابع آماده‌شده توسط دستیاران آموزشی تست خواهد شد.

۱۱ کلاس سطر

۱۲ ماتریس از تعدادی سطر هم اندازه که زیر هم قرار گرفته‌اند تشکیل شده است. جدول زیر فرایندهای مرتبط با هر سطر و
۱۳ عملگر متناظر آنها را مشخص می‌کنند. توجه کنید که متغیر با نام Row نمایانگر یک شیء از نوع سطر و متغیر با نام Matrix
۱۴ نمایانگر یک شیء از نوع ماتریس است؛ همچنین به جای نام متغیرها در جدول زیر تایپ آن‌ها قرار داده شده است.

Method / Operator	توضیحات
Row(integer)	سطری به طول مشخص شده می‌سازد و تمام درایه‌های آن را برابر با صفر قرار می‌دهد.
Row(vector<double>)	سطری خالی می‌سازد و با بردار مشخص شده مقداردهی می‌کند.
Row1 = Row2	سطر طرف چپ را برابر با سطر طرف راست قرار می‌دهد.*
Row = vector<double>	سطر را برابر با یک بردار از اعداد قرار می‌دهد.*
Row1 + Row2	سطری جدید می‌سازد که درایه‌های آن حاصل جمع درایه‌های متناظر در این دو سطر است.*
Row1 += Row2	درایه‌های سطر سمت راست را به درایه‌های سطر سمت چپ اضافه می‌کند.*
Row1 - Row2	سطری جدید می‌سازد که درایه‌های آن حاصل تفریق درایه‌های متناظر در این دو سطر است.*
Row1 -= Row2	درایه‌های سطر سمت راست را از درایه‌های سطر سمت چپ کم می‌کند.*
Row * Matrix	ضرب ماتریس $1 \times n$ در ماتریس $n \times m$ سطر را در ماتریس ضرب کرده و مقدار حاصل را در سطر جدیدی بازمی‌گرداند.
Row *= Matrix	سطر را در ماتریس ضرب کرده و مقدار حاصل را در سطر قبلی ذخیره می‌کند.
double * Row	یک عدد حقیقی را در درایه‌های سطر ضرب کرده و مقدار حاصل را در سطر جدیدی بازمی‌گرداند.
Row[integer]	رفرنس به درایه n ام سطر را بازمی‌گرداند.
Row[integer] (Row is a constant object)	مشابه عملگر قبل با این تفاوت که روی اشیای ثابت فراخوانی می‌شود.
Row1 == Row2	تساوی دو سطر را بررسی می‌کند.

Row == Matrix	تساوی سطر با ماتریس را بررسی می‌کند. (باید تک‌تک درایه‌های ماتریس و سطر برابر باشند)
integer size(void)	تعداد درایه‌های سطر را بازمی‌گرداند.

۱۵ * طول دو سطر باید یکسان باشد

۱۶ کلاس ماتریس

۱۷ مشابه بخش قبل، جدول زیر فرایندهای مرتبط با هر ماتریس و عملگرهای متناظر آنها را مشخص می‌کنند.

Method / Operator	توضیحات
Matrix()	ماتریسی خالی می‌سازد.
Matrix(integer i, integer c)	ماتریسی شامل ۲ سطر می‌سازد که هر سطر از c درایه صفر تشکیل شده‌است.
Matrix(vector<Row>)	ماتریسی خالی می‌سازد و با برداری از سطرها مقداره‌ی می‌کند.
Matrix(double)	ماتریسی شامل یک سطر می‌سازد و تنها درایه آن سطر را با عدد مشخص شده مقداره‌ی می‌کند.
Matrix1 = Matrix2	ماتریس طرف چپ را برابر با ماتریس طرف راست قرار می‌دهد.
Matrix = vector<Row>	ماتریس را با برداری از سطرها مقداره‌ی می‌کند.
Matrix = Row	ماتریس را برابر با یک سطر قرار می‌دهد.
Matrix = double	ماتریس را برابر با یک عدد حقیقی قرار می‌دهد.
Matrix1 + Matrix2	درایه‌های متناظر دو ماتریس را جمع کرده و مقدار حاصل را در ماتریسی جدیدی بازمی‌گرداند. **
Matrix1 += Matrix2	درایه‌های ماتریس سمت راست را به درایه‌های متناظر در ماتریس سمت چپ اضافه می‌کند. **
Matrix1 - Matrix2	درایه‌های ماتریس سمت راست را از درایه‌های متناظر ماتریس سمت چپ کم کرده و مقدار حاصل را در ماتریسی جدیدی بازمی‌گرداند. **
Matrix1 -= Matrix2	درایه‌های ماتریس سمت راست را از درایه‌های ماتریس سمت چپ کم می‌کند. **
Matrix1 * Matrix2	ماتریس سمت چپ را در ماتریس سمت راست ضرب کرده و مقدار حاصل را در ماتریسی جدیدی بازمی‌گرداند. توجه کنید که تعداد سطرهای ماتریس سمت راست باید با تعداد ستون‌های ماتریس سمت چپ برابر باشد.
Matrix1 *= Matrix2	ماتریس سمت راست را در ماتریس سمت چپ ضرب کرده و مقدار حاصل را در ماتریس سمت چپ قرار می‌دهد.
double * Matrix	یک عدد از نوع double را در تمامی درایه‌های ماتریس ضرب کرده و مقدار حاصل را در ماتریسی جدیدی بازمی‌گرداند.
Matrix1 / Matrix2	ماتریس سمت چپ را در معکوس ماتریس سمت راست ضرب کرده و مقدار حاصل را در ماتریسی جدیدی بازمی‌گرداند. توجه کنید که دو ماتریس باید مربعی و با ابعاد برابر باشند. ^۱
Matrix ^ integer p	یک ماتریس مربعی را به توان یک عدد صحیح می‌رساند. اگر p برابر با صفر بود، ماتریس یک و اگر p کوچکتر از صفر بود، معکوس ماتریس اولیه به توان p را بازمی‌گرداند.
-(Matrix)	درایه‌های ماتریس را در -1 ضرب کرده و مقدار حاصل را در ماتریسی جدیدی بازمی‌گرداند.
Matrix[integer]	رفرنس به سطر n ام ماتریس را بازمی‌گرداند.
Matrix [integer] (Matrix is a constant object)	مشابه عملگر قبل با این تفاوت که روی اشیای ثابت فراخوانی می‌شود.

^۱ چگونگی محاسبه ماتریس معکوس با استفاده از روش گاوس جردن ضمیمه شده‌است.

Matrix1 == Matrix2	تساوی دو ماتریس را بررسی می‌کند.
Matrix == Row	تساوی ماتریس با سطر را بررسی می‌کند. (باید تک‌تک درایه‌های ماتریس و سطر برابر باشند)
integer height(void)	تعداد سطرها را باز می‌گرداند.
integer width(void)	تعداد درایه‌های یک سطر را باز می‌گرداند.
double determinant(void)	دترمینان ماتریس را به صورت بازگشتی محاسبه می‌کند. ^۲
void insert(Row, integer)	یک سطر را در اندیس مشخص شده در ماتریس اضافه می‌کند.

۱۸ ** ابعاد دو ماتریس باید برابر باشند

۱۹ عملگرهای ورودی و خروجی

Method / Operator	توضیحات
1) cin >> Row 2) cin >> Matrix 3) cout << Row 4) cout << Matrix	برای خواندن از ورودی استاندارد و درج در خروجی استاندارد استفاده می‌شوند.

۲۰ (۱) اطلاعات هر سطر در یک خط در ورودی استاندارد وارد می‌شود. درایه‌های یک سطر توسط کاراکتر `\t` از هم جدا می‌شوند.

۲۱ (۲) هر ماتریس با یک براکت شروع شده، در خط بعدی سطر اول، پس از آن سطر دوم و ... به برنامه داده می‌شود؛ پس از آخرین

۲۲ سطر نیز یک براکت در خط بعدی وارد می‌شود. برای مثال:

۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷

```
[
1      2      3
1.3    7.8    9
12     100    1
]
```

۲۸ (۳) سطر را با همان فرمت قسمت ۱ چاپ کنید. پس از چاپ کردن درایه‌ها، نباید کاراکتر `\n` را در انتهای خط چاپ کنید!

۲۹ (۴) ماتریس را با همان فرمت قسمت ۲ چاپ کنید. پس از چاپ کردن براکت انتهای ماتریس، نباید کاراکتر `\n` را چاپ کنید!

۳۰ نکات مهم

- ۳۱ - توجه کنید در محاسبه دترمینان و ماتریس معکوس، اعداد نهایی را با دقت ۳ رقم اعشار چاپ کنید.
- ۳۲ - هشدارهای کامپایلر (warning) را جدی گرفته و سعی کنید آنها را رفع کنید.
- ۳۳ - شما می‌توانید علاوه بر توابع معرفی شده در جداول بالا، توابعی دلخواه جهت افزایش خوانایی و بهبود کدهای خود در نظر بگیرید. اما هنگام تحویل حضوری باید قادر به دفاع از تصمیمات خود باشید!
- ۳۴ - هر نوع استثنائی را که ممکن است هنگام اجرای برنامه رخ دهد، مدیریت کنید و در صورت لزوم کلاس‌های مناسب برای این کار تعریف کنید.
- ۳۵ - به فرمت‌های مطرح شده در صورت تمرین دقت کرده و توابع و عملگرهای خود را دقیقاً مانند جداول بالا تعریف و پیاده‌سازی کنید. در صورت یکسان نبودن فرمت‌ها، تابع `main` نوشته شده برای تست کردن کد شما، با خطای زمان کامپایل روبرو می‌شود و نمره‌ی بخش اجرا را از دست خواهید داد.
- ۳۶
- ۳۷
- ۳۸
- ۳۹

² <http://mathworld.wolfram.com/DeterminantExpansionbyMinors.html>

نحوه‌ی تحویل ۴۰

- ۴۱ فایل‌های مربوط به برنامه‌ی خود را در پوشه‌ای به نام A5-SID.zip را در سایت درس آپلود کنید. (SID پنج رقم آخر شماره‌ی
- ۴۲ دانشجویی شماست. به عنوان مثال اگر شماره‌ی دانشجویی شما ۸۱۰۱۹۴۱۲۳ است، نام فایل شما باید A5-94123.zip باشد.)
- ۴۳ فایل آپلودی شما باید شامل پوشه‌ی کامل پروژه باشد. تحویل این تمرین به صورت حضوری است و در هنگام تحویل باید به تمام
- ۴۴ قسمت‌های کد خود مسلط باشید.

۴۵

دقت کنید ۴۶

- ۴۷ پروژه‌ی شما باید حتماً **Makefile** داشته باشد. در غیر این صورت نمره بخش اجرا را از دست خواهید داد.
- ۴۸ برنامه‌ی شما باید در سیستم عامل لینوکس نوشته و با کامپایلر g++ کامپایل شود.
- ۴۹ به فرمت و نام فایل‌های خود دقت کنید. در صورتی که هر یک از موارد گفته شده رعایت نشود، نمره‌ی صفر برای بخش اجرای شما در نظر گرفته می‌شود.
- ۵۰
- ۵۱ در صورت کشف تقلب در کل و یا قسمتی از تمرین، برای هر دو طرف نمره‌ی ۱۰۰- منظور خواهد شد.